



WANDEL-
ROUTE VAN
HET JAAR

Fiets en
Wandelbeurs

Knuppelpad in het Nationaal Park Hoge Kempen.

De reis om Zuid-Limburg in 11 dagen



In 1873 schreef Jules Verne zijn beroemde boek *De reis om de wereld in 80 dagen*, het relaas van Phileas Foggs odyssee rond de wereld met trein, boot, paard en kar en zelfs een olifant. Wij deden het wat bescheidener en reisden in 11 dagen om Zuid-Limburg met als enig vervoermiddel onze benenwagen.

→ Tekst Christina Bloem Foto's Christina Bloem en Jacques Huinck



Holle weg langs de Worm.

DAG 1 Worm

We beginnen onze reis bij station *Aken* en lopen de oude Keizerstad door, langs enkele monumenten die de bombardementen van WOII hebben overleefd: de dom, het raadhuis, de Pontpoort, de resten van een bastion en een stukje stadsmuur. Eens het centrum uit komen we in een parkachtig bos. Na een paar kilometer ontmoeten we de Worm en de rest van de dag blijven we trouw in haar buurt. Steeds onverhard, op brede of smalle paden, nu eens vlak ernaast, dan weer hoog erboven in de beboste heuvels. Soms verlaat zij ons even, maar telkens komt ze terug, onverstoort meanderend in de richting van haar eindbestemming de Roer. We passeren de ingang van de 400 jaar oude Goulemijn en de ruïnes van het nog 200 jaar oudere kasteel Wilhelmstein en komen, toch nog onverwacht, samen met onze metgezel in *Herzogenrath*.

DAG 2 Flirten met de grens

Burcht Rode torent boven de stad uit, beneden komen we bij Abdij Rolduc in het Nederlandse Kerkrade. Herzogenrath en Kerkrade waren vroeger één geheel maar werden door het Congres van Wenen in 1815 gescheiden. De monumentale abdij is omgeven door een park met vijvers. We passeren er vier en wandelen dan Nederland in. Op golvende paadjes slingeren we door een bos en groeten onze vriendin

van gisteren, die hier de grens vormt. We lopen aan de Nederlandse kant door een schilderachtig landschap met bomen in en boven het water. Dan steken we de rivier over en staan we voor kasteel *Rimburg*. Het gelijknamige dorp ligt aan de overkant, in een ander land. Het Congres van Wenen heeft hier heel wat op zijn geweten.

Wanneer de grens afbuigt, blijven we in Duitsland. We stappen door twee recreatieparken met meertjes en heuveltjes. Ze zijn met elkaar verbonden door de Klangbrücke, een vreemde constructie van gebogen buizen met daartussen staaldraad waaraan mobiles hangen. Die zouden muziek maken in de wind. Wij horen niets, misschien niet genoeg wind? Via dorp *Grothenrath* komen we bij de Teverener Heide, een schitterend natuurgebied dat we doorkruisen langs heide, heuveltjes en meertjes die door zandwinning zijn ontstaan. Dan gaan we de grens weer over en door een bosgebied bereiken we het Nederlandse *Schinveld*.

DAG 3 Beken

Door het grensoverschrijdende natuurgebied Roode Beek/Rodebach gaan we Duitsland weer in. Er lopen supersmalle paadjes door dit gebied, maar die hebben de grote grazers gemaakt voor eigen gebruik. Ons paadje is wat breder. We blijven meestal in de buurt van de Rodebach. Voorbij *Selkant* lopen we hoog boven een vijver met geheimzinnig groen



Grazers in Rodebach.

water. Dan kronkelen we verder op smalle bospaadjes, steken een snelweg over, drinken in *Höngen* koffie in een leuke Konditorei en komen bij de volgende beek, de Saeffeler Bach. Die volgen we tot *Isenbruch*. De grens ligt hier op een steenworp afstand, maar we blijven nog even in Duitsland voor een extra lus door het coulisselandschap. Pas bij *Susteren* verlaten we Duitsland voorgoed.

DAG 4 Flessenhals

Op deze plek is Nederland maar 5 km breed en door deze flessenhals persen zich verkeerswegen, treinen, het Julianakanaal en de Maas. We gaan er niet in rechte lijn doorheen, onze route zoekt de groene plekjes, zoals het nieuwe natuurgebied langs de meanderende Geleenbeek. Wij meanderen mee door het gras, paadjes zijn er niet. Af en toe dendert een trein voorbij en wat verder razen auto's.

Het landschap van Connectera lijkt met zijn steenbergen en meertjes op Scandinavië.

Zowel het Limbrichter bos als het bos bij kasteel Grasbroek zijn moerassig, met veel varens onder de bomen. In *Berg aan de Maas* steken we het Julianakanaal over en dan met het veer de Maas. We zijn in Vlaanderen!

We maken een uitstapje naar het kasteel van *Leut* en het gelijknamige dorp. Dan keren we terug naar de Maas, waar we een natuurgebied rond een grindplas doorkruisen. De grote zwarte grazers lijken niet geïnteresseerd in ons, maar als er één midden op het paadje staat, maak ik toch maar een omweg. Hier geldt het recht van de sterkste. Via een rist veldwegen



Het kasteel van Leut.



Door de Mechelse Heide.



bereiken we de Zuid-Willemsvaart en dan zijn we bijna in *Eisden*.

DAG 5 Terrils

Het landschap van Connectera lijkt met zijn steenbergen en meertjes op Scandinavië. We moeten ons wel eerst enkele kilometer door de straten van *Eisden* worstelen, maar dan komt de beloning. Langs twee oude schachtbokken beklimmen we de eerste terril. Het uitzicht over het meer en de begroeiide steenbergen is als een postkaart. Met veel haarspeldbochten dalen en klimmen we steeds verder de postkaart in. Is dit Vlaanderen? Het blijft op en neer gaan, tot we door de achteruitgang Connectera verlaten. Mulle zandpaden verwelkomen ons in het Nationaal Park Hoge Kempen en voeren ons een schitterend heidegebied in, de Mechelse Heide. Ook hier is het terrein geaccidenteerd. Onze kuiten hebben het zwaar te verduren maar de uitzichten zijn formidabel. Als we in *Bessemmer* aankomen, is de dagbalans: vermoeiend maar onvergetelijk mooi.

DAG 6 Munsterbos

We blijven nog even in het Nationaal Park, ditmaal op boswegen. Hier en daar liggen grote zwerfkeien met daarop een spreuk of gedichtje. Ze werden geplaatst toen het bos als stiltegebied werd erkend. Even verder wordt de stilte verstoord door lawaai van verkeer en van bedrijven langs het Albertkanaal. We steken het over en stappen het Munsterbos in. We volgen de klaterende Bezoensbeek op een knuppelpad dat met alle kronkels meebuigt. Vanaf een uitzichttoren kijken we neer op de Staatsvijvers, uitlopers van De Weijers.

Vorbij het Munsterbos trekken we door het domein van het kasteel Groenendaal. Dan volgen onvermijdelijk de asphaltstraten door *Bilzen*, maar het voetpaadje langs de Demer in het centrum is leuk. In de rivier liggen grote keien en op één ervan staat het beeld 'het wasvrouwetje'.

Het is verbazend dat
dit onbeduidende
stroompje zo'n breed
dal heeft uitgeslepen.

DAG 7 Vochtig Haspengouw

We blijven nog even in de vochtige Demervallei met broekbossen en hooilanden en af en toe een vlonderpad. Vorbij de snelweg beginnen de boomgaarden, het decor voor de rest van deze etappe. We doorkruisen ze op verkavelingsweggetjes, nu eens verhard, dan weer onverhard en soms zelfs zonder pad tussen de fruitbomen door. Midden in dit fruitgebied ligt de kluis van Vrijhern. Helaas gesloten.

De boomgaarden worden in de buurt van *Sint-Huibrechts-Hern* even onderbroken door een bosgebiedje. Dat dit een gegeerde plek is zie je aan de vele villa's die er staan. Leuk voor de mensen maar jammer van het bos. We lopen *Tongereren* in op de Beukenberg, het restant van een Romeins aquaduct, en maken een rondje langs enkele historische schatten: de ommuring, de schitterende basiliek en het grote begijnhof, één van de oudste van Vlaanderen.

DAG 8 Droog Haspengouw

Droog? Nou vandaag bepaald niet! Wanneer we natuurgebied De Kevie in het Jekerdal doorkruist hebben, krijgen we bij het kasteel van *Nerem* een enorme bui te verwerken. In de 100 m tot het veilige café op het Kasteelplein zijn we al doorweekt. De hele verdere dag blijft het zacht regenen. De Jeker brengt ons ongemerkt Wallonië in, waar hij Geer heet. We passeren *Glons*, gaan onder een autobaan en een spoorweg door en klimmen het grote plateau La haute Froimont op. Het beloofde mooie uitzicht is versluierd. De hoogvlakte speelt de rest van de dag de hoofdrol, maar de veldwegen zijn modderig. Geleidelijk dalen we af naar de Maasvallei en de straten van *Visé*.

DAG 9 Land van Herve

Even voorbij *Visé*, dat we uitlopen via een lange trap (167 treden) langs de Loreto-kapel, begint het Land van Herve. We dalen naar de vallei van de Berwinne, terwijl *Dalhem* ons vanaf zijn heuvel begluurt. Een vroeger spoortracé brengt ons langs een oud stationnetje - nu café - naar *Mortroux*. Daar ontmoeten we de Rau d'Asse, ingeklemd tussen twee muren. Even verder mag zij vrij meanderen door een glooiend weidelandschap met tevreden koeien. Wij aanschouwen eerst dit tafereeltje van bovenaf en gaan er dan op een smal graspaadje zelf doorheen. Het is verbazend dat dit onbeduidende stroompje zo'n breed dal heeft uitgeslepen.

Op een moeizaam paadje met stenen en boomwortels klimmen we het dal weer uit en zoeken onze weg dwars door de weiden naar de abdij Val Dieu. Holle paden brengen ons vervolgens naar *St.-Martens-Voeren* met zijn grote trein-



Grensbeuk in het Aachener Wald.

viaduct. We zijn nu vlakbij de Nederlandse grens maar moeten eerst nog op een supersteil paadje naar het plateau klimmen.

DAG 10 Geul

We waren heel even in Nederland, maar bij grenspaal 21 zijn we terug in België. In grote lussen klimmen en dalen we door velden,

bossen en weidegebieden via *Remersdaal* naar *Plombières*. Hier ligt Calaminière. Deze voormalige mijnsite is nu een park met watervalletjes, bruggetjes, leuke paadjes, trapjes en heuveltjes. De Geul stroomt er dwars doorheen en stort zich met een spectaculaire waterval in een grot.

Tot *Kelmis* blijven we steeds in de buurt van de rivier, op paadjes of gewoon door het gras. We gaan samen met haar onder het enorme spoorviaduct van *Moresnet* door. Dit 1200 m lange gevaarte werd in WOI door de Duitsers gebouwd, aan het begin van WOII door de Belgen opgeblazen, door de Duitsers weer hersteld en aan het eind van WOII door hen opnieuw opgeblazen.

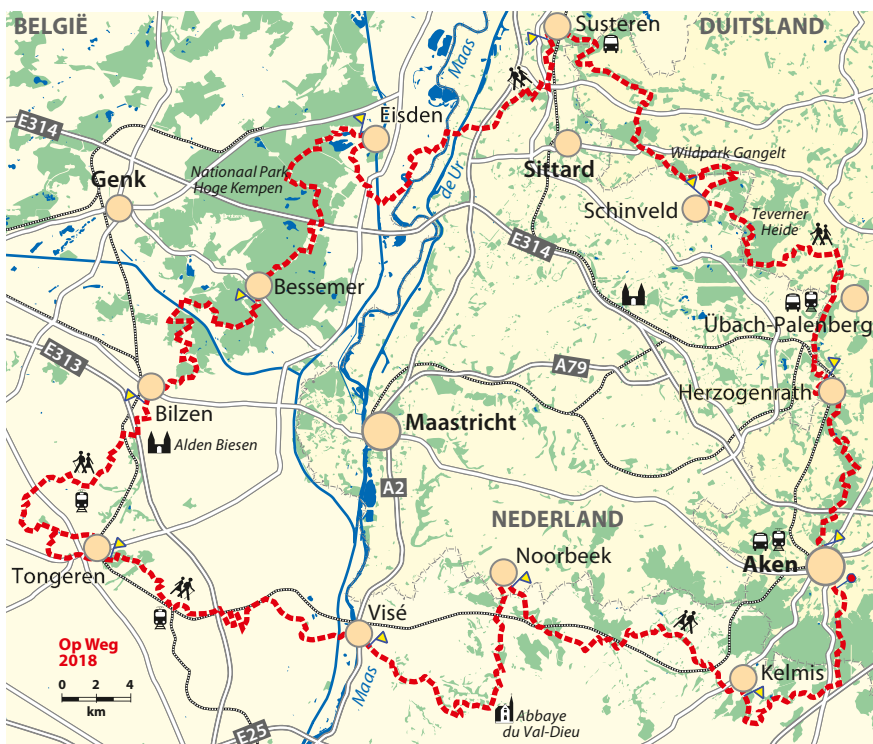
DAG 11 Aachener Wald

Kelmis was vroeger het bruisende centrum van het ministaatje Neutraal Moresnet, slechts 344 ha groot. Het ontstond omdat Duitsland en Nederland elkaar op het Congres van Wenen de rijke zinkmijnen rond Kelmis niet gunden en bleef 100 jaar bestaan. Ook voorbij Kelmis

blijven we bij de Geul, vaak via draaiportjes die soms te smal zijn voor de rugzak. Door weidegebieden en op een spannend paadje boven een bebost beekdalletje komen we weer bij een groot spoorviaduct. De *Hammerbrücke* uit 1843 onderging hetzelfde lot als het viaduct van *Moresnet*: in de oorlog opgeblazen, weer opgebouwd en opnieuw opgeblazen. In 1998 werd de brug nogmaals opgeblazen en ten behoeve van de hogesnelheidstrein herbouwd in staal en beton. Nog steeds is de Geul onze metgezel, maar in het Aachener Wald kan zij niet meer volgen. Midden in het bos markeert een rij bizar gevormde beukenbomen de grens. Daar liggen ook de Cyclopienstenen, enorme zwerfstenen die door een reus lijken te zijn neergesmeten. We moeten lang en steil klimmen tot op de *Martinsberg*. Je weet wel, het venijn dat in de staart zit. Maar dan dalen we geleidelijk richting stad om door een aantal parken het station van Aken te bereiken.

Deze *Reis rondom Zuid-Limburg* was misschien minder spectaculair dan de *Reis om de wereld* van Phileas Fogg, maar beslist even mooi.

PRAKTISCHE INFO



Route

De Wandeling rondom Zuid-Limburg is een lus van 277 km rondom het zuidelijkste puntje van Nederland, ingedeeld in

elf pittige etappes: Aken – Herzogenrath (19 km) – Schinveld (28 km) – Susteren (27 km) – Eijsden (26 km) – Bessemer (29 km) – Bilzen (22 km) – Tongeren (27,5 km) – Visé

(24,5 km) – Noorbeek (24,5 km) – Kelmis (25 km) – Aken (22 km).

Kaarten en gidsen

De route is niet bewegwijzerd maar gedetailleerd beschreven in de gids *Een Wandeling rondom Zuid-Limburg* van uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig (www.gegarandeerdonregelmatig.nl). Je kan actuele etappebeschrijvingen en gps-tracks downloaden via www.wandelzoekpagina.nl/rondom-zuid-limburg.

Info

De gids (te winnen p 28!) geeft info over logies onderweg, maar omdat alle begin- en eindpunten gemakkelijk vanuit Maastricht bereikbaar zijn, kan je de tocht ook vanuit een vaste standplaats wandelen. In de gids vind je veel achtergrondinfo en suggesties om de etappes in te korten.

Toegangskarten voor Connecterra (€ 3) koop je bij het inganggebouw.

ONLINE

